

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 371/2012-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. januára 2013 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa a zo sudcov Juraja Horvátha a Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť E. V., Ž., zastúpenej advokátkou JUDr. V. J., Ž., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 1018/97 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 1018/97 porušil základné právo E. V. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Čadca vo veci vedenej pod sp. zn. 17 D 1018/97 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. E. V. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 4 500 € (slovom štyritisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Čadca povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. E. V. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov), ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť na účet jej advokátky JUDr. V. J., Ž., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 371/2012-15 z 20. septembra 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť E. V. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 1078/97. Po zapožičaní súvisiaceho spisu od okresného súdu však ústavný súd zistil, že v skutočnosti je predmetné konanie vedené pod sp. zn. 17 D 1018/97, a preto v ďalšom už napadnuté konanie identifikoval správnou sp. zn. 17 D 1018/97.

1.1 V podstatnej časti sťažnosti sťažovateľka uviedla: „Dňa... zomrel môj otec R. H. Prejednaním dedičstva bol poverený notár JUDr. A. K. Dňa 13. 01. 1998 vydal Okresný súd v Čadci Uznesenie č. k. D 1588/93-82, ktorým súd potvrdil nadobudnutie dedičstva dedičov podľa ich zákonných dedičských podielov. Proti tomuto uzneseniu som podala odvolanie,

po preskúmaní ktorého Krajský súd v Žiline Uznesením č. 9 Co 1101/99 zrušil uznesenie okresného súdu v Čadci a vec vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom bola skutočnosť, že i keď môj otec ako poručiteľ predumrel svoju manželku (moju matku) B. H., rod. H., ktorá zomrela..., okresný súd (súdny komisár) sa nezaoberal otázkou existencie bezpodielového spoluvlastníctva manželov a následne jeho možným vysporiadaním. Nakoľko mal krajský súd za preukázané, že poručiteľ spolu s manželkou majetok, ktorý mal byť zaradený do BSM nadobudol, krajský súd vyslovil, že úlohou okresného súdu bude vykonať súpis tohto majetku a následne určiť jeho rozsah a vyporiadať jeho majetkové hodnoty. Bolo preukázané, že poručiteľ v čase smrti bol spoluvlastníkom i ďalších nehnuteľností, ktoré neboli zaradené do predmetu dedenia. Preto krajský súd vyslovil, že okresný súd (súdny komisár) zostaví položkovitý súpis aktív dedičstva, s ktorým budú mať možnosť v dostatočnom čase sa oboznámiť účastníci konania. Tento súpis sa doteraz vôbec neurobil!...

Ďalšie pojednávanie vo veci dedičstva po matke bolo 20. 01. 2004, kde bolo dedičské konanie ukončené a priamo na pojednávaní i zaplatené. Uznesenie z tohto pojednávania nám malo byť doručené. Keďže nič neprichádzalo, bola som sa informovať na Okresnom súde v Čadci, kde mi bolo povedané, že tam z Notárskeho úradu JUDr. K. nič neprišlo. Preto som sa obrátila na Notársky úrad JUDr. A. K., ale neúspešne a dokonca sa mi tam ani nepodarilo získať ani zápisnicu z tohto pojednávania. Notár to odôvodnil tým, že žiadne pojednávanie nebolo, nakoľko tento termín mal byť zrušený!!! Ja však dokladám predvolanie na toto pojednávanie a zároveň i doklad o zaplatení poplatku vo výške 8 532.50 Sk.

Keď som bola neskôr nahliadnuť dňa 9. 12. 2005 do spisu na Notárskom úrade JUDr. K., všimla som si, že termín 20. 1. 2004 tam bol prečiarknutý a nový termín bol stanovený na 20. 6. 2005 (!). Nakoľko som nemala vedomosť o žiadnom takomto termíne, vyžiadala som si Zápisnicu, ktorá však bola fiktívne vyhotovená, pretože dňa 20. 6. 2005 žiadne pojednávanie nebolo. Podpis na tejto Zápisnici nepatrí mne! Oprávnené som preto nadobudla podozrenie z manipulácie s dedičským konaním. Na JUDr. K. bolo podané trestné oznámenie synovcom Ing. R. H., kde som bola na základe predvolania zo dňa 17. 1. 2006 ako svedok vypovedať na polícii. Nemám vedomosť o tom, ako skončila trestná vec.

Musím poznamenať i to, že som sa obrátila aj na Notársku Komoru Slovenskej republiky – poslala som Notárskej Komore Opravu uznesenia OS Čadca, ktorým som vyjadrila nespokojnosť s priebehom dedičských konaní po mojich rodičoch. Vo svojej odpovedi zo dňa 10. 11. 2004 Notárska Komora konštatuje, že moje dôvody na nespokojnosť s vedením dedičského konania po mojom otcovi sú opodstatnené najmä vzhľadom na dĺžku vybavovania dedičskej veci ako aj na hmotnoprávne a procesné pochybenia povereného súdneho komisára. Záverom sa v liste uvádza, že tieto zistené nedostatky budú JUDr. K. vytknuté...

JUDr. K. sa neskôr vzdal prejednávania dedičstva po mojich rodičoch a vec prevzala JUDr. D. S., ktorej som opätovne listom zo dňa 04. 04. 2006 dala na vedomie, že dedičské konanie po otcovi nie je úplné, nakoľko do masy dedičstva neboli zahrnuté všetky aktíva a znova som apelovala na to, aby sa najprv skončilo dedičské konanie po otcovi. JUDr. S. to vôbec neakceptovala a na list nereagovala.

Obrátila sa so svojim problémom i na Kanceláriu verejného ochrancu práv a to Žiadosťou zo dňa 23. 07. 2008. Môj podnet bol odložený nakoľko predmet podnetu nespadal do pôsobnosti Verejného ochrancu práv.

Medzičasom som obdržala ponuku na odkúpenie z titulu predkupného práva od svojich spoludedičov na časť nehnuteľnosti, ktorá ešte nebola ani prededená. Preto som dňa 04. 05. 2012 napísala Žiadosť o predbežné opatrenie na zákaz odpredaja nehnuteľnosti. V odpovedi mi prišlo, že súd požiada súdneho komisára, aby o započatí dedičského konania po matke i predmete dedičstva upovedomil Správu katastra Č., aby sa predišlo pred právoplatným skončením konania akejkoľvek dispozícii s predmetom dedičstva...

Listom zo dňa 30. 05. 2011 v snahe domôcť sa spravodlivého prejednávania veci, som namietala zaujatosť JUDr. S., ktorú námietku zaujatosti som doplnila listom zo dňa 05. 06. 2011... Medzi dôvodmi uvedenými som poukazovala na dĺžku konania, i na to, že podľa môjho presvedčenia v tomto dedičskom konaní dochádzalo k hrubým procesným pochybeniam. Moje žiadosti o doručenie listín, adresované v písomnej forme Notárskemu úradu JUDr. S. zostali doteraz nevybavené, písomnosti som si musela ísť osobne vyžiadať. Notárka nedodržiavala termíny. Napríklad podľa Zápisnice z dedičského pojednávania zo dňa 20. 4. 2006 bolo pojednávanie odročené na jeden mesiac, avšak dedičské

pojednávane bolo až 30. 05. 2007. Uznesenie z tohto pojednávania som dostala až vo februári 2008. Za tento čas dochádzalo k zmenšovaniu majetku, ktorý mal byť po správnosti zahrnutý do dedičského konania, nakoľko dvaja notári, ktorí prejednávali dedičstvo nevykonali úplný súpis aktív majetku, dôsledkom čoho došlo k prevodom majetku, ktorý mal byť po správnosti zahrnutý do dedičstva...

Ďalší list zo dňa 02. 03. 2012 som adresovala do rúk predsedu Krajského súdu v Žiline, nakoľko sa nič nedialo a o mojej námietke zaujatosti JUDr. S. stále nebolo rozhodnuté. I v tomto liste som poukazovala na procesné pochybenia v dedičských konaniach po otcovi (nebol zostavený súpis aktív dedičstva po otcovi, hoci to bolo nariadené Krajským súdom v rozhodnutí č. k. 9 Co 1101/99) a po matke (v súvislosti s neskončeným dedičským konaním po otcovi došlo k zmenšeniu majetku, ktorý mal pripadnúť do dedičstva po matke). Tento list som doplnila listom zo dňa 15. 03. 2012...

Dňa 10. 04. 2012 podpredseda Okresného súdu v Čadci konštatuje zbytočné prietahy v konaní a moju sťažnosť považuje za dôvodnú v celom rozsahu. Zároveň nariadil vo veci dohľad...

Moja snaha domôcť sa objektívneho a spravodlivého prejednania dedičstva po rodičoch ma stála nemalé úsilie a to i s poukazom na to, že väčšina mojich návrhov a žiadostí zostala bez odozvy. Stala som sa terčom posmechu a osočovania od mojej rodiny, ktorí ma takto úmyselne a systematicky pripravili o dedičský podiel. Preto žiadam i priznanie primeraného finančného zadostučinenia vo výške 10.000 Eur, ktorú sumu považujem i s poukazom na judikatúru Ústavného súdu za primeranú.“

1.2 Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„I. Okresný súd Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 1078/97 (správne má byť sp. zn. 17 D 1018/97, pozn.) porušil základné právo E. V., aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé a verejné prerokovanie jej záležitosti a to v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 1078/97 (správne má byť sp. zn. 17 D 1018/97, pozn.) sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietahov.

III. E. V. sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 10.000 Eur, ktoré je Okresný súd v Čadci povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. E. V. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume vyčíslenej v rozhodnutí Ústavného súdu, ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu navrhovateľa JUDr. V. J., advokátky so sídlom Ž... a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr 1476/12 z 30. októbra 2012 a právna zástupkyňa sťažovateľky prípisom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu zo 14. novembra 2012.

2.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení vychádzajúc z chronológie úkonov okresného súdu v namietanom konaní konštatovala prieťahy v konaní, ktoré boli podľa nej „spôsobené najmä nečinnosťou súdneho komisára JUDr. A. K., u ktorého sa konanie viedlo v čase od 30. 9. 1997 do 20. 6. 2005 kedy bolo vo veci rozhodnuté.

Prieťahy v konaní sú spôsobené i z dôvodu dlhodobej nepriaznivej personálnej situácie na našom súde, spôsobujúcej stav neprimeranej zaťaženia sudcov pri rozhodovaní vecí. Objektívne nie je možné konať vo všetkých pridelených veciach bez prieťahov. Požiadali sme Ministerstvo spravodlivosti SR o pridelenie aspoň dvoch voľných miest sudcov. Na tunajšom súde je plánovaný počet sudcov 12, traja sudcovia sú zaradení na trestný úsek, dvaja sudcovia sú dlhodobo neprítomní. Prerozdelením vecí po týchto dlhodobo neprítomných sudcoch došlo k neúmernému zaťaženiu jednorazovým pridelením vecí u ostatných sudcov vybavujúcich občianskoprávnu agendu. Podotýkam, že jednorazové pridelenie veľkého počtu vecí neumožňuje sudcom, ktorí sú vo výkone a aj s prihliadnutím na tú skutočnosť, že došlo k zvýšeniu nápadu, veci prejednávať a rozhodovať bez prieťahov.

Prieťahy boli zistené aj v rámci administratívno-kancelárskej práce asistentky v dedičskom oddelení.

K samotným priet'ahom vo veľkej miere však prispela i samotná s'ťažovateľka E. V. svojim konaním (podané odvolania, vznesené námietky zaujatosti, s ktorými sa súd musel vysporiadať)...“.

2.2 Právna zástupkyňa s'ťažovateľky 14. novembra 2012 oznámila ústavnému súdu, že vzhľadom na to, že okresný súd konštatuje priet'ahy v namietanom konaní, nepovažujú za potrebné dávať ďalšie stanovisko a netrujú na ústnom pojednávaní.

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti s'ťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu s'ťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 17 D 1018/97:

Dňa 1. augusta 1997 bol okresnému súdu doručený úmrtý list B. H. (vec bola zaevidovaná pod sp. zn. D 1018/97).

Dňa 5. augusta 1997 okresný súd uznesením č. k. 17 D 1018/97-2 začal konanie v dedičskej veci po poručiteľke B. H.

Dňa 5. augusta 1997 okresný súd poveril notára JUDr. A. K., súdneho komisára, vykonaním potrebných úkonov vo veci prerokovania dedičstva.

Dňa 30. septembra 1997 bola spísaná zápisnica o predbežnom šetrení sp. zn. Dnot 161/97.

Dňa 8. októbra 1997 notár požiadal Katastrálny úrad v K. o vyhotovenie výpisu na meno poručiteľky.

Dňa 7. októbra 1997 notár požiadal Okresný úrad K., odbor katastra, o vyhotovenie výpisu na meno poručiťky.

Dňa 17. októbra 1997 boli vyhotovené výpisy Katastrálnym úradom v K.

Dňa 3. decembra 1997 Okresný úrad K., odbor katastra, vyhotovil výpis listu vlastníctva poručiťky.

Dňa 13. januára 1998 sa uskutočnilo pojednávanie na notárskom úrade v K. Bola spísaná zápisnica v dedičskej veci po poručiťke B. H. Notár konštatoval, že pod sp. zn. D 1588/93 prebieha dedičské konanie po manželovi poručiťky, R. H., v ktorom je aj ona dedičkou. Keďže toto nie je dosiaľ právoplatne skončené, musí sa konanie vedené pod sp. zn. 17 D 1018/97, Dnot 161/97 odročiť na neurčito.

Dňa 12. februára 1998 boli notárskemu úradu doručené listiny z Okresného úradu K., odboru katastra.

Dňa 26. februára 1999 sa na notárskom úrade uskutočnilo pojednávanie. Bolo odročené na neurčito z dôvodu neukončeného dedičského konania po nebohom R. H.

Dňa 1. októbra 2003 na notárskom úrade bol vykonaný súpis aktív a pasív. Pojednávanie bolo odročené s tým, že súdny komisár si vyžiada podklady z katastra.

Dňa 20. júna 2005 bola na notárskom úrade spísaná zápisnica o rozvrhnutí dedičstva.

Dňa 30. júna 2005 bol okresnému súdu doručený dedičský spis sp. zn. D 1018/97 Dnot 161/97.

Dňa 20. júna 2005 okresný súd uznesením sp. zn. D 1018/97 Dnot 161/97 rozhodol v dedičskej veci po poručiťke B. H.

Dňa 15. augusta 2005 Okresný súd Kroměříž požiadal Okresný súd Čadca o zaslanie opisu rozhodnutia o prerokovanom dedičstve.

Dňa 24. augusta 2005 okresný súd oznámil Okresnému súdu v Kroměříži, že dedičské konanie nie je právoplatne skončené, a oznámil mu aj mená dedičov.

Dňa 24. augusta 2005 okresný súd vrátil spis notárovi bez schválenia návrhu uznesenia, pretože dohoda dedičov, ktorá bola predložená na schválenie, bola v rozpore so zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

Dňa 14. septembra 2005 jedna z dedičov, Mgr. K., oznámila okresnému súdu, že v dedičskom konaní nebola prerokovaná parcela č. 289/6.

Dňa 7. decembra 2005 sa uskutočnilo pojednávanie. Dedičia vzniesli výhrady k súdному komisárovi, preto súdny komisár podal okresnému súdu návrh na odňatie tejto veci. Pojednávanie bolo odročené do rozhodnutia okresného súdu o námietkach dedičov.

Dňa 13. decembra 2005 súdny komisár doručil okresnému súdu návrh na odňatie veci.

Dňa 13. februára 2006 okresný súd uznesením sp. zn. D 1018/1997 rozhodol, že JUDr. K. je vylúčený z prerokovania veci. (Rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 13. marca 2006.)

Dňa 16. marca 2006 okresný súd poveril JUDr. S. ako súdnu komisárku na vykonávanie úkonov vo veci prerokovania dedičstva.

Dňa 20. apríla 2006 sa na notárskom úrade uskutočnilo pojednávanie. Bolo odročené na 1 mesiac s tým, že dedičia predložia písomnú dohodu o vypořádání dedičstva.

Dňa 20. apríla 2006 notárka požiadala Správu katastra v K. o pozemno-knižnú lustráciu na meno poručiťky.

Dňa 5. januára 2007 okresný súd požiadal notárku o zaslanie spisu z dôvodu potreby informovať o priebehu konania Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

Dňa 11. januára 2007 bol spis doručený okresnému súdu.

Dňa 18. januára 2007 bol spis vrátený notárke.

Dňa 30. mája 2007 bola na notárskom úrade spísaná zápisnica. Bolo rozvrhnuté dedičstvo. Sťažovateľka odmietla podpísať zápisnicu.

Dňa 11. júna 2007 notárka požiadala Urbariát K. o oznámenie, či niektoré pozemky patria do urbariátu.

Dňa 8. augusta 2007 notárka urgovala urbariát.

Dňa 11. októbra 2007 notárka opätovne urgovala urbariát.

Dňa 10. októbra 2007 sťažovateľka požiadala notárku o neodkladné vypracovanie návrhu na uznesenie a jeho predloženie okresnému súdu.

Dňa 12. októbra 2007 notárka doručila okresnému súdu oznámenie, že uznesenie nemôže vypracovať, pretože ešte nemá správu od urbariátu.

Dňa 21. novembra 2007 urbariát oznámil, že údaj o identifikácii urbárskych pozemkov je zhodný s údajom na katastrálnom úrade.

Dňa 28. novembra 2007 bol spis doručený okresnému súdu.

Dňa 28. novembra 2007 okresný súd uznesením č. k. 17 D 1018/97-131 rozhodol v dedičskej veci sťažovateľky.

Dňa 7. marca 2008 sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu.

Dňa 16. mája 2008 okresný súd uznesením zaviazal sťažovateľku zaplatiť súdny poplatok za odvolanie. Súčasne ju vyzval na predloženie príloh pre dedičov, o ktoré opiera svoje tvrdenia, v lehote 10 dní.

Dňa 28. mája 2008 sťažovateľka doručila doklad o zaplatení súdneho poplatku.

Dňa 3. júna 2008 sťažovateľka reagovala na výzvu okresného súdu.

Dňa 11. júla 2008 okresný súd vyzval dedičov, aby sa vyjadrili k odvolaniu sťažovateľky.

Dňa 7. augusta 2008 bolo doručené vyjadrenie dedičov.

Dňa 15. októbra 2008 bol spis doručený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“). Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 6 CoD 22/2008.

Dňa 6. novembra 2008 predsedníčka senátu požiadala predsedu krajského súdu o predĺženie lehoty na vypracovanie rozhodnutia.

Dňa 17. februára 2009 bol spis s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 CoD 22/2008, ktorým zrušuje uznesenie okresného súdu a vec mu vracia na ďalšie konanie, doručený okresnému súdu.

Dňa 10. septembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie na notárskom úrade. Pojednávanie bolo odročené na neurčito na účely zistenia ďalších aktív poručiteľky.

Dňa 18. septembra 2009 notárka požiadala Katastrálny úrad v Žiline o vyhotovenie listu vlastníctva na meno poručiteľky.

Dňa 8. októbra 2009 okresný súd požiadal notársky úrad o urýchlené predloženie spisu s vypracovaným osvedčením.

Dňa 13. októbra 2009 notárka oznámila okresnému súdu, že vo veci je nariadený termín pojednávania na 5. november 2009.

Dňa 5. novembra 2009 sťažovateľka požiadala notársky úrad, aby pripojili spis „*dodatočné prejednanie dedičstva*“.

Dňa 5. novembra 2009 bol na notárskom úrade opätovne vykonaný súpis aktív a pasív.

Dňa 21. januára 2010 bol spis zaslaný okresnému súdu s návrhom uznesenia.

Dňa 20. januára 2010 okresný súd uznesením č. k. 17 D 1018/97-229 Dnot 161/97, rozhodol o dedičskej veci po poručiteľke B. H.

Dňa 19. marca 2010 sťažovateľka doručila odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 20. januára 2010.

Dňa 9. apríla 2010 okresný súd vyzval účastníkov na vyjadrenie sa k odvolaniu.

Dňa 21. apríla 2010 sťažovateľka doplnila odvolanie.

Dňa 23. apríla 2010 sa k odvolaniu sťažovateľky vyjadril Ing. H. (súčasne aj za M. H.).

Dňa 23. apríla 2010 sa k odvolaniu sťažovateľky vyjadrili ostatní dedičia.

Dňa 4. mája 2010 sťažovateľka navrhla vydať predbežné opatrenie – zákaz odpredaja nehnuteľnosti.

Dňa 5. mája 2010 okresný súd oznámil sťažovateľke, že vec nie je právoplatne skončená.

Dňa 5. mája 2010 okresný súd vyzval notárku, aby príslušnej správe katastra oznámila začatie dedičského konania po poručiteľke.

Dňa 12. mája 2010 bol spis doručený krajskému súdu (sp. zn. 6 CoD 9/2010).

Dňa 17. mája 2010 okresný súd doručil krajskému súdu podanie sťažovateľky.

Dňa 24. augusta 2010 krajský súd požiadal okresný súd o zapožičanie spisu sp. zn. D 1588/93 po poručiteľovi R. H.

Dňa 7. septembra 2010 okresný súd zaslal žiadaný spis krajskému súdu.

Dňa 23. decembra 2010 bol okresnému súdu vrátený spis s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 CoD 9/2010, ktorým zrušil uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 4. januára 2011 bol spis vrátený súdnej komisárke. Okresný súd súčasne jej uložil v lehote 3 mesiacov doručiť koncept nového dedičského rozhodnutia.

Dňa 16. februára 2011 okresný súd urgoval súdnu komisárku.

Dňa 2. marca 2011 notárka oznámila okresnému súdu, že urobila dopyt na správu katastra (v skutočnosti bol urobený 10. marca 2011 a urgovaný 20. apríla 2011).

Dňa 6. mája 2011 správa katastra doručila odpoveď.

Dňa 30. mája 2011 sťažovateľka podala námietku zaujatosti proti notárke.

Dňa 30. mája 2011 sa na notárskom úrade uskutočnilo pojednávanie. Bolo odročené na neurčito do rozhodnutia okresného súdu o námietke zaujatosti.

Dňa 6. júna 2011 sťažovateľka doplnila námietku zaujatosti.

Dňa 20. júna 2011 notárka zaslala spis okresnému súdu.

Dňa 17. augusta 2011 sťažovateľka doručila „*žiadosť o vykonanie zásahu súdu*“.

Dňa 14. februára 2012 okresný súd uznesením č. k. 17 D 1018/1997-345 rozhodol, že notárka JUDr. S. nie je vylúčená z konania a rozhodovania v dedičskom konaní.

Dňa 30. marca 2012 podpredseda okresného súdu nariadil JUDr. H., vyššej súdnej úradníčke, dohľad s povinnosťou podávať mesačne správy o stave konania.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 D 1018/97 dochádzalo k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48

ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

1. V namietanom konaní sťažovateľka vystupuje ako povolaná dedička v dedičskom konaní po jej nebohej matke. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania dosiaľ nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení neargumentovala skutkovou alebo právnou zložitou veci.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom.

Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení k sťažnosti okrem iného poukázala na to, že aj samotná sťažovateľka „*prispela svojim konaním (podané odvolania, vznesené námietky zaujatosti, s ktorými sa súd musel vysporiadať)*“. Ústavný súd posudzoval vec aj s ohľadom na tieto námietky, pričom zistil, že bezmála desať rokov po začatí dedičského konania (29. mája 2006) sťažovateľka podala prvú sťažnosť na prietahy v konaní (ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná). Pre účely prešetrenia sťažnosti notár na 8 dní (od 11. januára do 18. januára 2007) zapožičal spis okresnému súdu. Za takýchto okolností teda správanie sťažovateľky nemožno považovať za také, ktoré by spôsobilo prietahy v konaní.

K podávaniu námietok zaujatosti:

Sťažovateľka dva razy namietala zaujatosť notára. V prípade JUDr. K. úspešne, okresný súd uznesením sp. zn. D 1018/1997 rozhodol o jeho vylúčení z prerokovania veci. V prípade námietky proti notárke JUDr. S. (30. mája 2011) okresný súd rozhodol (14. februára 2012) tak, že táto nie je vylúčená. Rozhodovanie o námietke však trvalo 9 mesiacov, počas ktorých okresný súd nemohol konať v merite veci, teda sťažovateľka sama k neodôvodneným prietahom prispela.

Ústavný súd však poznamenáva, že sťažovateľka skutočne využila viaceré možnosti podľa Občianskeho súdneho poriadku, avšak využitie možností daných navrhovateľom procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie ich práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (napr. I. ÚS 31/01). Samozrejme, sťažovateľka si za takýchto okolností musela uvedomiť, že dôjde k predĺženiu predmetného konania, pričom na neúspešné uplatnenie týchto právnych prostriedkov ústavný súd nemohol neprihliadnuť aj pri určení primeraného finančného zadostučinenia.

3. Ústavný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné prietahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00, III. ÚS 240/08, II. ÚS 223/08). Z tohto pohľadu sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a konštatuje, že súdny komisár bol v danej veci

bez akýchkoľvek dôvodov opakovane nečinný v období od 13. januára 1998 do 26. marca 1999 (viac ako 13 mesiacov), od 26. februára 1999 do 1. októbra 2003 (55 mesiacov), od 1. októbra 2003 do 20. júna 2005 (20 mesiacov), od 20. apríla 2006 do 5. januára 2007 (8 mesiacov), od 17. februára 2009 do 10. septembra 2009 (6 mesiacov) a od 20. júna 2011 do 14. februára 2012 (7 mesiacov). Okresný súd (súdny komisár) teda počas obdobia deviatich rokov vo veci nevykonával úkony smerujúce k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas napadnutého dedičského konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovaných článkoch ústavy a dohovoru (pozri napr. I. ÚS 41/02).

Uvedená nečinnosť alebo neefektívna činnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas viac ako poldruha roka súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ako navrhovateľka v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správaním účastníkov, ale predovšetkým v dôsledku postupu okresného súdu. Tvrdenie predsedníčky okresného súdu, podľa ktorého *„priesťahy v konaní sú spôsobené i z dôvodu dlhodobej nepriaznivej personálnej situácie na našom súde“*, nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom citovanú predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že podobné objektívne prekážajúce okolnosti, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohli len dočasne ospravedlniť vzniknuté priesťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci, a teda vykonanie spravodlivosti bez zbytočných priesťahov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na dlhodobo obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľky na prerokovanie veci

bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu, súdneho komisára, administratívnej pracovníčky – vybavujúcich danú vec. Pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti preto nemožno prihliadnuť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení predsedníčky okresného súdu v danej veci (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že v predmetnej veci dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté, prichádzalo do úvahy rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia jej práv, teda aj jej podielu na prietáchoch v konaní, považuje za primerané v sume 4 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 tohto rozhodnutia.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov priznal sťažovateľke náhradu trov konania v celkovej sume 269,58 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie veci a písomné vyhotovenie sťažnosti – vykonané v roku 2012) v sume po 127,16 € a dva režijné paušály v sume po 7,63 €, ktoré zaviazal uhradiť okresný súd (bod 4 výroku nálezu).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. januára 2013